

Commissie Stad en Ruimte

Behandeld door	E.F. Boons	Datum	3 maart 2015
Doorkiesnummer	030 – 28 64251	Ons kenmerk	15.501808
E-mail	e.boons@utrecht.nl	Onderwerp	Aanbieding Rapportages Luchtkwaliteit
Bijlage(n)	Monitoringsrapportage Lucht 2014; Rapportage Luchtmeetnet 2013		
Uw kenmerk		Verzonden	
Uw brief van			Bij antwoord datum, kenmerk en onderwerp vermelden

Geachte dames en heren,

Graag informeren wij u over de uitkomsten van de gemeentelijke Monitoringsrapportage Lucht 2014. Deze rapportage is een voor Utrecht nadere uitwerking van de landelijke Monitoringsrapportage NSL 2014, die recent naar de Tweede Kamer is gestuurd. Daarnaast meten wij de luchtkwaliteit via ons eigen Meetnet. Met deze brief bieden wij u ook de 'Rapportage Luchtmeetnet Utrecht 2013 aan.

De luchtkwaliteit in Utrecht is de afgelopen jaren verbeterd. Volgens de huidige prognoses zijn in 2015 in Utrecht geen overschrijdingen te verwachten van de grenswaarden voor stikstofdioxide en fijn stof. Dit is toe te schrijven aan het gevoerde generieke en gemeentelijke beleid, in combinatie met de achterblijvende ruimtelijke ontwikkelingen.

Maar dit betekent niet dat we daarmee een goede gezondheid voor onze inwoners hebben bereikt. De WHO beveelt voor fijn stof een jaargemiddelde grenswaarde aan van 20 µg/m³, terwijl de jaargemiddelde concentratie fijn stof in Utrecht langs drukke wegen nog circa 25 – 28 µg/m³ bedraagt. Terugdringing van de verkeersemisies zijn belangrijke (toekomstige) pijlers in het luchtbeleid van de gemeente Utrecht. Ook in het kader van Bouwen aan een gezonde toekomst is het wenselijk om de concentraties stikstofdioxide, fijn stof en roetdeeltjes te verminderen.

Daarnaast worden op basis van voortschrijdend inzicht jaarlijks de achtergrondconcentraties en emissiefactoren opnieuw vastgesteld. Ook verschillen de weersomstandigheden van jaar tot jaar, wat van invloed is op de concentraties. Dit alles kan leiden tot wijzigingen in de prognoses en de vaststelling of we dit jaar de grenswaarden halen. In de Monitoringsrapportage Lucht 2016 wordt definitief duidelijk of de grenswaarden in 2015 behaald zijn.

Met het oog op deze onzekerheid, maar vooral ook met het oog op de gezondheid van de Utrechtse burgers blijven terugdringing van gezondheidsrelevante verkeersemisies en het verder verlagen van de concentraties van stikstofdioxide en fijn stof belangrijke pijlers in het luchtbeleid van de gemeente Utrecht.

Wat laten de monitoringsrapportages luchtkwaliteit 2014 zien?

Uitkomsten landelijke Monitoringsrapportage NSL 2014

Uit de landelijke Monitoringsrapportage NSL 2014 blijkt dat de luchtkwaliteit in het grootste deel van Nederland is verbeterd. De gemiddelde concentratie stikstofdioxide waar de bevolking aan wordt blootgesteld, tussen 2010 en 2013, is met circa vijftien procent gedaald. De prognoses laten een verdere daling zien. Het aantal overschrijdingen voor stikstofdioxide in 2015 vertoont een lichte daling ten opzichte van voorgaande NSL-monitoringsrondes.

Verder komt naar voren dat er in 2015 in Utrecht geen overschrijdingen zijn te verwachten van de grenswaarden voor stikstofdioxide (NO₂), fijn stof (PM₁₀) en de fijnere fractie van fijn stof (PM_{2,5}). Ook is er een afname van het aantal potentiële grenswaarde-overschrijdingen van stikstofdioxide (we spreken van een dreigende of potentiële overschrijding als de berekende concentratie hoger is dan 38 µg/m³, maar lager dan de grenswaarde van 40,5 µg/m³). Voor (de fijnere fractie van) fijn stof zijn in het jaar 2015 géén (potentiële) overschrijdingen van de grenswaarden te verwachten.

Uitkomsten gemeentelijke Monitoringsrapportage Lucht 2014

In de gemeentelijke Monitoringsrapportage Lucht 2014 wordt, aanvullend op de landelijke monitoringsrapportage 2014, specifiek ingegaan op de concentraties voor het jaar 2013 en de geprognosticeerde concentraties voor 2015 in de stad Utrecht.

Terugblik op het jaar 2013

Voor het jaar 2013 heeft een herberekening van de luchtkwaliteit plaatsgevonden met de NSL rekentool, omdat naast het aantal equivalentbussen (waarmee de emissie van een gelede bus of een dubbelgelede bus wordt uitgedrukt als een "factor" maal de emissie van een standaardbus) ook schalingsfactoren (positieve of negatieve correctiefactor voor de emissie van het Utrechtse bussempark t.o.v. de landelijke emissiefactoren) voor de bussen zijn ingevoerd in de Monitoringstool 2014. Dit is dubbelop, waardoor de uitkomsten voor het jaar 2013 met straten waar bussen rijden niet adequaat zijn opgenomen in de Monitoringstool 2014. Op basis van de uitgevoerde herberekeningen met de NSL Rekentool kan worden geconcludeerd dat er in Utrecht in het jaar 2013 is voldaan aan de –tijdelijk verhoogde– jaargemiddelde grenswaarde voor stikstofdioxide van 60 µg/m³.

Voor PM₁₀ (fijn stof) is er in Utrecht in het jaar 2013 voldaan aan de jaargemiddelde grenswaarde en de 24-uursgemiddelde grenswaarde fijn stof.

Vooruitblik op 2015

In Utrecht wordt langs acht wegen voor het jaar 2015 nog een dreigende overschrijding van de NO₂-grenswaarde berekend. Dit zijn de Atoomweg, Albert Schweitzerdreef, Catharijnesingel, Cartesiusweg, Graadt van Roggenweg, Reactorweg, Stadsbaan en de Waterlinieweg.

Hoe verder?

Het maatregelenpakket 'Gezonde Lucht voor Utrecht', met daarin de milieuzone voor personen- en bestelverkeer, doet zijn werk, maar we zijn er nog niet.

Zoals hierboven vermeld heeft de WHO gezondheidkundige advieswaarden opgesteld voor de luchtkwaliteit. Vanaf 2015 gelden nieuwe Europese normen voor PM_{2,5}. Aan de jaargemiddelde grenswaarde voor PM_{2,5} wordt overal in Utrecht voldaan. Deze is meer dan twee keer zo hoog als de advieswaarde van de Wereldgezondheidsorganisatie. De WHO adviseert ook een lagere grenswaarde voor de jaargemiddelde concentratie PM₁₀ (namelijk 20,0 in plaats van 40 µg/m³). De landelijke

Monitoringsrapportage NSL 2014 laat zien dat ruim 12 miljoen mensen in Nederland in 2013 zijn blootgesteld aan concentraties boven deze WHO-advieswaarde. In Utrecht werd in 2013 de gehele bevolking blootgesteld aan concentraties boven de WHO-advieswaarde voor PM₁₀, door de heersende achtergrondconcentratie. Dit onderstreept onze eerdere conclusie om de concentraties stikstofdioxide, fijn stof en roetdeeltjes te verminderen.

Uit de berekeningen blijkt daarnaast dat er nog sprake is van wegen met NO₂ concentraties boven de 38 µg/m³. Om deze dreigende knelpunten op te lossen en de gewenste marge te creëren onder de grenswaarde zijn maatregelen gewenst om grenswaardeoverschrijdingen te voorkomen en om de gezondheid te beschermen.

Wat laten de stikstofdioxidemetingen uit 2013 van het Utrechtse meetnet zien?

Waar de monitoringsrapportages via berekeningen terugblikken en prognoses geven voor de toekomst, geven de luchtkwaliteitsmetingen alleen een beeld van de concentraties in het verleden en het verloop hiervan in de tijd. Het meetnet geeft informatie over de luchtkwaliteit verspreid over de stad. De metingen tonen de verschillen tussen verkeersbelaste en achtergrondlocaties in alle wijken van de stad. Daarnaast maken ze de invloed van de nabijheid van snelwegen inzichtelijk. De gemeentelijke meetnetrapportage vormt een aanvulling op het eerder verschenen GGD Amsterdam datarapport 'Metingen van jaargemiddelde stikstofdioxideconcentraties (NO₂) in de gemeente Utrecht in 2013'. De GGD Amsterdam meet vanaf begin 2011 de concentratie stikstofdioxide (NO₂) binnen onze gemeente. Het meetnet heeft een looptijd van vijf jaar en bestond in 2013 uit 54 locaties. Op de gemeentelijke luchtmeetnet website verschijnen circa iedere vier weken de ruwe meetwaarden. De website wordt aangevuld met rapportages, informatie over luchtkwaliteit, de gehanteerde normen en de effecten op de gezondheid.

De gemeten NO₂-concentraties waren in 2013 bijna overal lager dan de jaren daarvoor. Deze daling is zichtbaar op zowel de achtergrond- als de straatmeetlocaties. In 2013 lijkt de afname voor een belangrijk deel veroorzaakt door de daling van de achtergrondconcentraties. Maar de verkeersbijdragen dalen eveneens gestaag. De weersomstandigheden in 2013 waren zodanig dat juist iets hogere concentraties verwacht zouden worden dan in 2012. De conclusie lijkt daarom gerechtvaardigd dat de lagere concentraties in 2013 zijn toe te schrijven aan een afname van bronemissies. Om te kunnen spreken van een trend is het aantal jaren dat gemeten wordt nog te kort.

Vergelijking metingen met de (toekomstige) grenswaarde voor NO₂

De meetmethode kan niet worden gebruikt voor juridische toetsing aan grenswaarden, maar geeft wel een indicatie van de aanwezige concentraties. Daarnaast komt het voor dat de metingen om praktische redenen deels dicht bij de weg en op grotere hoogte zijn uitgevoerd dan waarop volgens de wettelijke eisen bij berekening wordt getoetst. Niettemin lagen, ondanks de daling, de gemeten jaargemiddelde stikstofdioxide concentraties op een beperkt aantal binnenstedelijke meetlocaties nog boven de grenswaarde die vanaf 1 januari 2015 gaat gelden (40 µg/m³). Het gaat dan met name over de locaties aan de Weerdsingel, Catharijnesingel, Nobelstraat en het Vredenburg. Dit zijn locaties waarop met maatregelen (schone bussen en het knippen van de verkeersstromen) positieve effecten op de luchtkwaliteit verwachten. Op geen enkele meetlocatie zijn overigens jaargemiddelde concentraties gemeten die hoger lagen dan de in 2013 geldende (tijdelijk verhoogde) grenswaarde (60 µg/m³).

Vergelijking metingen met de berekende concentraties in de Monitoringstool

De overeenkomst tussen de gemeten en met de Monitoringstool/Rekentool berekende NO₂-concentraties is in het algemeen goed. Op een paar meetlocaties (met name de meetlocaties Oudenoord, Weerdsingel, Albert Schweitzerdreef en Vredenburg) is er nog een vrij groot verschil. Mogelijke verklaringen voor de geconstateerde verschillen, algemeen geldend of specifiek voor een locatie, passeren in het meetnetrapport de revue.

Hoe gaan we verder met het meetnet?

Het Utrechtse luchtmeetnet kan goed in zijn huidige opzet en uitvoering voortgezet worden. Uw commissie heeft daar om gevraagd. Het meetnet voldoet op een kosteneffectieve manier aan de destijds gestelde, en nog immer actuele doelen. Wij zoeken daarom naar mogelijkheden voor voortzetting van het luchtmeetnet in de periode 2016 – 2020.

Wij gaan er vanuit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,